

Châng thlan: *Daniela 7:13.*

Zirlâite tân:

Hriat tûr: Isua chu a lo kal leh ngei dâwn a, a lo kal lehna chuan khawvêl chanchin hi a thlâk danglam vek dâwn a ni tih an hria ang.

Vei tûr: Hmâi chhana LALPA nêna an inhmuh hlân an nghâkhlel ang.

Tih tûr: Beidawna leh thihna hial pawh an hmachhawn lâi ngei pawhin beiseina nêna an nun an hmang ang.

THUPUI THEN

I. Hriat tûr: Tâwpna hi bultanna a ni

- A Eng vângin nge vâ lalram dinna chuan khawvêl lalramte tlûk chhiatna a thlêntîr le?
- B Eng vângin nge Isua lo kal lehna hi thlarau lam tehkhin thû mai ni lovin, a taka lo thleng ngei tûr a nih?
- C Eng vângin nge Isua lo kal lehna hi a pawimawh êm êm?

II. Vei tûr: Amah chu hmuh châkin

- A Isua lo kal lehna i ngaihtuah châng hian eng tin nge i awm thîn?
- B Isua lo kal lehna i beiseina khân eng tiangin nge i khawvêl thlîr dânah nghawng a neih?
- C Isua lo kal lehna hi eng vângin nge hrehawm kan tawrhna titâwptu tûr awm chhun a nih?

III. Tih tûr: Beiseina ropui ber

- A Isuâ lo kal leh beiseina hian engtin nge rorêlna dik lo i lo tawrh ve tawhnaah a tanpui thîn che?
- B Isua lo kal leh beiseina hian engtin nge thihna hmachhawn thiam tûrin a tanpui thîn che?
- C Isua lo kal leh beiseina hian engtin nge i nî tin nun hman dânah thutlûkna dik siam thei tûrin a tanpui che?

KHÂIKHÂWMNA: Isua lo kal leh beiseina hi Kristian thurin zawng zawngte inngahna a ni a. Mihringte duhthusâm leh beiseina zawng zawng a thlen famkim hun tûr chu a ni bawk.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1—Chawk phûr rawh

Bible châng thlûr bing tûr: 2 *Timothea* 4:7, 8

THLARAU THANNA ATÂNA THU PAWIMAWH: *Isua lo kal leh thû hi kan thurin puan chhuahte zînga thutak pakhat a ni satliah mai lo va. Kan thlarau nun lungphûm a ni. “I lalram lo thleng rawh se” (Mat. 6:10, NKJV) tia Isua a ÷awngtâi ang khân keini pawh kan ÷awngtâi vê thîn tûr a ni. Hmânlaî Israel mîte kha Jerusalem lam hawiin an ÷awngtâi thîn a (Dan. 6:10), a chhan pawh ÷awngtâina chu an beiseina an tihlanna a nih vâng a ni.*

ZÎRTÎRTÛTE TÂN BÎK: *Isua lo kal lehna thurin hian kan thurin dang zawng zawngte pawh a fûn tel vek a. I class member-te nêen khân “Seventh-day Adventist” tih hming awmzia ngun takin ngaihtuah ula. A hlâwm hnihte hi eng nge a awmzia ni vê vê a, an indîp leh inpawh tawn dân pawh sawi ho ang che u. Tichuan, hê thû i hrilh dâwn nia: “Kan kohhran hming hi thil inkâwlkalh tak tak pahnih kaih kawpa puah a ni a. . . . ‘Seventh-day’ tih ÷awngkam hian leia awm kan ni a, mihring kan nihzia a târ lan lâiin, ‘Adventist’ tih thumal erawh hi chuan nakin hunah mi hruai ve thungin, mihringte hun a ral hnua lo thleng tûr vânram lam chu min kawhhmuh a ni. ‘Seventh-day’ tih hian leia chêng rih kan la nihzia min hrilhin, ‘vân hnuai’ (Thuh. 3:1) awm ve mai kan ni tih min hriattûr a, chutih lâiin, ‘Adventist’ tih hi chuan hê lei a tang hian min la sawnin, vân lalram lo thleng tûr chu châk a, duh a, beisei tûrin mi a siam thung a, kan thintlunga ‘chatuan’ (Thuh. 3:1) awm hi a tichak bawk thîn a ni.”—Excerpted from Jacques Doukhan, “The Tension of Seventh-day Adventist Identity: An Existential & Eschatological Perspective,” *Journal of the Adventist Theological Society*, Jan. 26, 2015, pp. 29, 30.*

Sawi hawn nân: *Isua lo kal lehna thû leh Seventh-day Adventist Kohhran thurin dangte inzawmna hi ngun takin ngaihtuah la. Hê beiseina hi nei lo ta îla, engtin nge kan thurin dangte hi an din*

zawh hlawm ang? Isua lo kal leh beiseina leh Sabbath thupêk hi eng nge a inzawmna awm?

Sawi ho tûr:

- ① Eng vângin nge Bible hi thil siam thû-a a inţan a, Pathian ram lo thleng tûr chanchina tihtâwp a nih vê thung le?
- ② Eng vângin nge Sabbath tel lo hi chuan Adventist ʒa tak nih a theih miah loh le? Chutiang bawk chuan, eng vângin nge Isua lo kal leh beiseina nei lo chung chuan Seventh-day Adventist ʒa tak nih a theih chuan bik loh bawk le?

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZİRTİRTÛTE TÂN BİK: College-a thawk zirtirtu pakhat chuan vân aţangin Isua a lo kal leh dâwn a ni tih ringtûte chu a nuh sawh khawp mai a: “Isua chu parachute hmangin a rawn chhuk dâwn em ni?” ti tein a bâwl vêl ʒîn a. A thusawi ngâithlatûte chu an nui dar dar a; chutah a sawi tum tak chu a sawi ta a ni. Kum za vêl liam ta chhûng khân Pathian thu thiam tam takte chuan Isua Krista nêna intawn a pawimawhzia uâr takin an sawi ʒîn a. Amah nêna mi mal taka inlaichînna neih te, dik leh fel taka nun hman te, leh tûn kan dam chhûng nuna amahin min hmangaihna hriat te hi a pawimawh hlê niin an sawi. Tûn kêr zirlâi hian hê ngaihtuahna hlauhawm tak mai hi a rawn chhâng dâwn a. Bible-in beiseina min hrilh hi chu tûna kan lei dam chhûng nun chungchâng ni lovin, khawvêl thar diai, a tak taka Pathian lo chêt nain a thlen tûr a ni a, ani chuan mihringte chanchin hi tidanglam dâwrhin, tûna kan lei nun nêna inzawmna eng mah nei lo nun thar diai chu a rawn thlen dâwn a ni.

ZIR ZÂUNA

I. Nakina lo thleng tûr lalram chu (Daniela 2:34, 35)

Daniela hrilh lîawkna hmuhte hian a sawi Chiang khawp mai. Pathian vân lalram chu leia lalram lo awm tawhte nêh hi chuan a inang dâwn lo hlê a. Leia lalram lo awm tawhte hi chu inzawm

chho zêl nia sawi niin, pakhat a ral hnû-ah pakhat dang a rawn piang ve nghâl zêl a, chutih rual chuan a hmâa mîte zia eng emaw chhawm chhoh zêl pawh a nei theuh thung.

Pathian lalram erawh hi chu vân ațanga tâwk leh khata rawn chhuk thut niin, a hmâa lo awm tawh leia lalramte nêh kha chuan inzawmna pakhat mah a nei ve lo. Dik tak pheih chuan Pathian lalram din hian lalram dang zawng zawngte tlûkchhiatna leh tâwp hlenna a rawn thlen zâwk dâwn a ni. “An sùlhnu engmah hmuh tûr pawh a awm tawh lo” (*Dan. 2:35*, NKJV).

Hê lalram lo dîng thar hi mihringte indona avânga lo awm emaw, leilunga chhiatna râpthlâk tak lo thlengin a hrin chhuah emaw a ni lo tih hria ila. Khawvêl siam a ni kha Pathian thil tih mak leh danglam tak a ni ang chiah khân, khawvêl tihchhiat vekna pawh hi “mihring kut ni lovin” a thlentîr leh dâwn a ni (*Dan. 2:45*, ESV).

Kawng lehlamah, “Vân Pathianin lalram a rawn din tûr erawh hi chu a chhe ve ngâi tawh dâwn lo thung a” (*Dan. 2:44*, NKJV). Lei lalramte chuan an daih rei theih tak tak loh lâiin, Pathian lalram erawh chu chatuanin a awm reng ang.

Hetianga Pathian lalram chu chatuana dîng reng tûr a nihna hian Bible thurûk fîng tak mai chu a keng tel a. Khawvêl finna hi chu tûn hun atân bîk a nih lâiin, Pathian lalram finna erawh chu nakîn atân a ni vê thung. Hê zawhna hian kan thil tih zawng zawng a fiah tûr a ni. Ellen G. White-i chuan ti hian thurâwn min pê a: “Hê lei hringnun kum rei lote chhûng tê chauh awh tûr hi ngaihtuah a, nakîna lo thleng tûr nun tâwp lo atâna eng mah dah leh sî lo sumdâwnna leh ruahmanna rêng rêng chu awmze nei lo leh famkim lo vek a ni. Thâlâte hi an dam chhûng ni chhiar dânah chatuan ngaihtuah thleng tûra zirtîr tûr an ni.”—*Education*, p. 145

Ngaihtuah teh: Daniela inlârna hmuha leia lalramte (thîr lam chí chi hrang hrangin an entîrte) leh vân lalram (lungpuiin a entîr) danglamnate chu eng nge ni? Eng vângin nge Isua lo kal lehna hi *evolution* zirtîrna nêh hi chuan a inrem theih miah loh le?

I. Rûkrû ang (*1 Thessalonika 5:4; Thupuan 3:3, 16:15*)

Bible-in beiseina a sawi hi chu mihringten beiseina an tih vête nê hi chuan inang lo tak mai a ni a. Mihringte beiseina sawi rêng rêngte hi chuan mihringte lungngaihna tihkianna tûr chu he khawvêl aţang leh mihringte thiltih aţanga lo thleng tûrin an ring a, chutih lâiin, Bible hi chuan kan harsatna chin felna tûr chu vâna awm Pathian hnên aţanga lo thleng tûr niin a sawi vê thung. Hei vâng hian a nia, kan Chhandamtu Messia pawh hi “vân chhûmte nêna” lo kal tûra sawi a nih rêng a ni (*Dan. 7:13, Mat. 24:30, Thup. 14:14*).

Keimahnin kan insiam thei lo ang chiahin, keimahnin kan inchhandam thei lo. A lo kal hun tûr pawh kan lo sawi lâwk thei hek lo. Bible-in a sawi dân chuan “tâwpna” chu zâwi muanga, a tahtawl tea lo thleng tûr a ni lo. Hebrai  awnga “tâwpna” tih an sawina thumal, *qets* tih hi *qatsats* tih aţanga lo kal niin, a awmzia chu “tan chhum” tihna a ni (*Deut. 25:12, NKJV*), chu chuan thleng thut, a hm a thil thleng tawhte nêna inzawmna nei lo tih a k wk. Chuv ngin, Isua lo kal lehna chu beisei loh deuha lo thleng thut tûr niin, mi tam tak chu a  h wng hl  d wn a ni (*Mat. 13:28; Joba 1:11, 12*). Min chhandam theih n n Pathian chuan min dangtu bang a  hiah sawm a, min chhan chhuah a ng i a, Faraoa kut aţanga Israel f te a chhan chhuah  uma a tih ang leh, Setana kut aţanga ramhuai man hmeichhia a chhan chhuak ang k n (*Mat. 12:28, 29*).

Sawi ho t rte:

-   Eng v ngin nge mihringte hi anmahniin an inchhandam theih loh?
-   Mihringten an sawi beiseina eng nge nge hriat i neih ve? Enga ti nge ch ngte chu a hlawhchham leh s   thin?
-   Eng v ngin nge mi dang zawngte ang bawkin, Pathian m te chu Krist  lo kal lehnain a rawn nan thut d wn le?
-   Eng v ngin nge Pathianin khawv l a chhandamna hian tharum thawhna lam a kawh?

⑤Krista lo ka lehna leh rûkru chêt ðhin dân a khâikhin hian, a lo kal kan nghahnaah eng zirlâi nge min hrilh (*Mat. 12:28, 29 chhiar la*)?

II. Vâñ tharte leh lei thar (*Isaia 65:17–25*)

Pathian chuan a “rû” dân a ni ringawt lo va. Thil thil tharte pawh a pe dân bawk a ni. Babulon lalram chu tihchhiat a ni tawh a, a âiah Jerusalem Thar chu din a ni tawh. Thihna chu chatuana nunnain a thlâk tawh bawk. Mitthîte thawhleha chu Krista lo kal lehna lan chhuahna hmasa ber a ni dân a ni. Daniela bû hi Thuthlung Hlui lehkhâbûte zînga beiseina thu sawi tam ber a ni a (*Dan. 12:2, 3, 13*). Chatuana nunna chu kan taksa siam tharah hian a famkimin a awm ang. Pathian lalram chu kan ngaihtuahnain a suangtuah phâk bâka nuam leh ropui a ni dân a ni (*1 Kor. 2:7–9*).

Suangtuah phâk bâka ropui a ni kan tih hian kan hriatthiam theih rêng rêng loh tûr a ni tihna chu a ni chuang lo. Pathian thutiam chu suangtuah phâk lo mah ila, a tak tak a ni a, “Rûkrû” chu kan rilru emaw, kan mumang emaw aţanga lo kal a ni lo ang chiah hian. Vâñram chu a tak taka awm, kan tâna “Rûkrûin” [Isuan] a buatsaih sa diam a ni (*Johana 14:2*). Hê lalramah hian a tak taka nun tûr a ni a; mahse he leia kan nun ang hi chu a ni lo vang. Eden Huan ata mihringte hnawhchhuah a nih hnua a wawi khatna atân thihna hlimthlâ tel lovin kan nung leh dân a ni.

Ngaihtuah teh: Engati nge Pathian lalram chu keini tân hriatthiam phâk rual loh a nih? Eng vângin nge mitthi thawhleha hian mihringten thlarau thi thei lo kan nei nia rinna hi arawn paih thlâk le?

RAHBI 3—A taka nunpui tûr

ZÎRTÎRTÛTE TÂN BÎK: Tûn kuartar zirlâi kaihhruaina ziaktu hi wawi khat chu French radio-ah an kâwm vê a. Chumi ðum

chuan vâna Pathian ram a beisei thûte a sawi a. Vân Pathiana beiseina a nghah thû a sawi kalh zâwng chiah hian music technician, Pathian awm ring lotu ni bawk chuan hla lâk tak, vân laizâwla sava thlâwk lâi chanchin phuahna chu a lo zâitir ve thung a, lehkhabu ziaktu thil beisei chu thil tak tak a nih lohzia elsên nân a ti a ni. Technician-pa ngaihdân chuan vânram chu savâte leh vân boruak khi a ni mai a. Eng vângin nge Isua lo kal lehna chu mita hmuh theih la ni rih loh mah se thil thleng tak tak tûr a nih bawk sî le?

Ngaihtuah zui tûr/a taka nunpui tûr zawhnate:

- ① Eng vângin nge Pathian vân lalram chu—tûnah he leia vânram khua leh tui nihna chu kan nunpui nghâl a nih loh chuan—mi dangte hnênah hril chhâwn theih a nih loh?
- ② Vawiina kan nuna eng thilte hian nge Pathian lalram lak ata mi hruai bo thîn le?

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZÎRTÎRTÛTE TÂN BÎK: Isua lo kal leh ring lotûte hnêna a lo kal ngei tûrzia hrih tûra chona kan hmanchhawnte chu sawi ho rawh u.

Tih tûrte:

- ① I class member-te kha tûn kêr lo awm tûrah hian mi dangte hnênah Isua lo kal leh an beiseizia hrih chhâwng tûrin sâwm la, miin an lo chhân dante chu kêr lehah rawn sawitîr leh theuh ni se.
- ② I zirlâite kha anmahni inen lêt tûrin fuih la: tûn kêr zirlâi an zir zawh hnû hian eng nge an nun dânah danglamna awm nghâl zâwt ang che.